

MENEDÉKHÁZ? VIA DINARICA!

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: GULYÁS ATTILA–KRAVALIK ZSUZSA

ÉPÍTETT ÖSVÉNYEN

A DINÁRI-HEGYVIDÉK VAD KARSZTJÁN EGYÁLTALÁN NEM EGYSZERŰ A HALADÁS. KIVÉVE, HA JÓ NYOMVONAL-VEZETÉSŰ, APRÓLÉKOSAN RAKOTT ÖSVÉNY KÉSZÜL. ENÉLKÜL REMÉNYTELEN LENNE AZ ELŐREJUTÁS A RENDKÍVÜL TAGOLT FELSZÍNYEN

Nem ide indultunk... Első hosszú, családi magashegyi túránkat az ausztriai Stubai-Alpokba terveztük. Itt egymástól 5–10 km-re található a teljes ellátással felszerelt menedékházak, így az 5 éves Domával és a majd' 9 éves Alexszel kevés felszereléssel

egy háztól házig hosszútúrát terveztünk. Indulás előtt rá nézve a hegyi előrejelzésekre kiderült, hogy a nyár következő hetén 0 °C és 30 cm friss hó várható, így a hosszú levelezésekkel előkészített túra bukott. A másnapi indulás egyéjszakás újratervezést igényelt...!

Némi segítséggel hamar rátaláltunk az Adria partvidékén húzódó Dinári-hegyvidéken végighaladó Via Dinaricára. Az 1340 km hosszú túra 45 szakaszból áll, és több mint 100, a nemzeti hegymászó-szövetségek által fenntartott menedékház áll mellette. Így hát Horvátországot vettük célba, de itthon merőben

érthetetlen módon nem elsősorban a tengerpartot...

A hosszú távú túra horvátországi szakasza számos igen látványos, nevezetes, védett területet érint: áthalad például az Északi-Velebit, a Paklenica és a Biokovo Nemzeti Parkokon. De tapasztalataink szerint a nemzeti parkok közötti szakaszok is szinte

érintetlen terepen futnak. A Dinári-hegyvidék nehezen járható karsztfennsíkjának dolinái, víznyelői és szirtjei távol tartották az erdőgazdálkodást, ezért Európában páratlan, nagy kiterjedésű, sok helyen érintetlen bükkösök és fenyvesek találhatóak erre felé. A vízzel és infrastruktúrával jól ellátott stubai túra

helyett egy vízszegény, étkezést nem biztosító menedékházakkal ellátott terepen indultunk kisgyerekes menetre. Ám az még az éjszakai újratervezésnél feltűnt, hogy a megcélzott menedékházak neves, kortárs horvát építészekhez (is) kötődnek – jólesően egyszerű modernségükkel azonnal a karsztra csábítottak.

ROSSIJEVO-MENEDÉKHÁZ

Az Északi-Velebit Nemzeti Park bejáratától 10 km-re, a Zavižan csúcs alatti menedékház parkolójától indulunk, és célunk az 1600 méteren, egy sziklafal tövében található Rossijevo-menedékház (belsőépítész Ivan Juretić).

Hazánk fiának (legalábbis nekem) Horvátországról a napsütötte, meleg, párás, kopár, fekete-fenyőkkel betültetett, turistákkal

zsúfolt adriai tengerpart és szigetvilág jut az eszébe. A Horvát Turisztikai Szövetség szerint tavaly 19,7 millió turista 110 millió vendégéjszakát töltött az országban, ebből a magyarok 3 milliót. Ehhez képest a hegyekben, 10 kilométerre a tengerparttól, szinte senkivel sem találkozunk. Erre már a Szövetség is rájött, és stratégiai tervében a „tenger és Nap” miatt érkező

vendégeket az ország más részeinek a látogatására is próbálja rávenni.

Addig is, fent, a hegyen a bükkfák alatt, 22 °C-os, szellős félárnyékban jó tempóban tudunk gyalogolni, mert a jelzés a durva, tagolt, töbrökkel tarkított terepen komoly munkával, kőből szintbe rakott, két ember széles úton halad. A 145 kilométeres velebiti szakaszt Premuzić-ösvénynek

hívják. Első, 57 kilométeres szakasza 1930 és 1933 között Ante Premuzić erdőmérnök és lelkes túrázó irányításával és hihetetlen munkával épült – a nagy gazdasági világválság idején, amikor az USA nemzeti parkjainak infrastruktúrája is megszületett!

Az összefüggő erdőkből az út helyenként pengeéles kőcsipkével szegélyezett karmezőkre vagy vad-

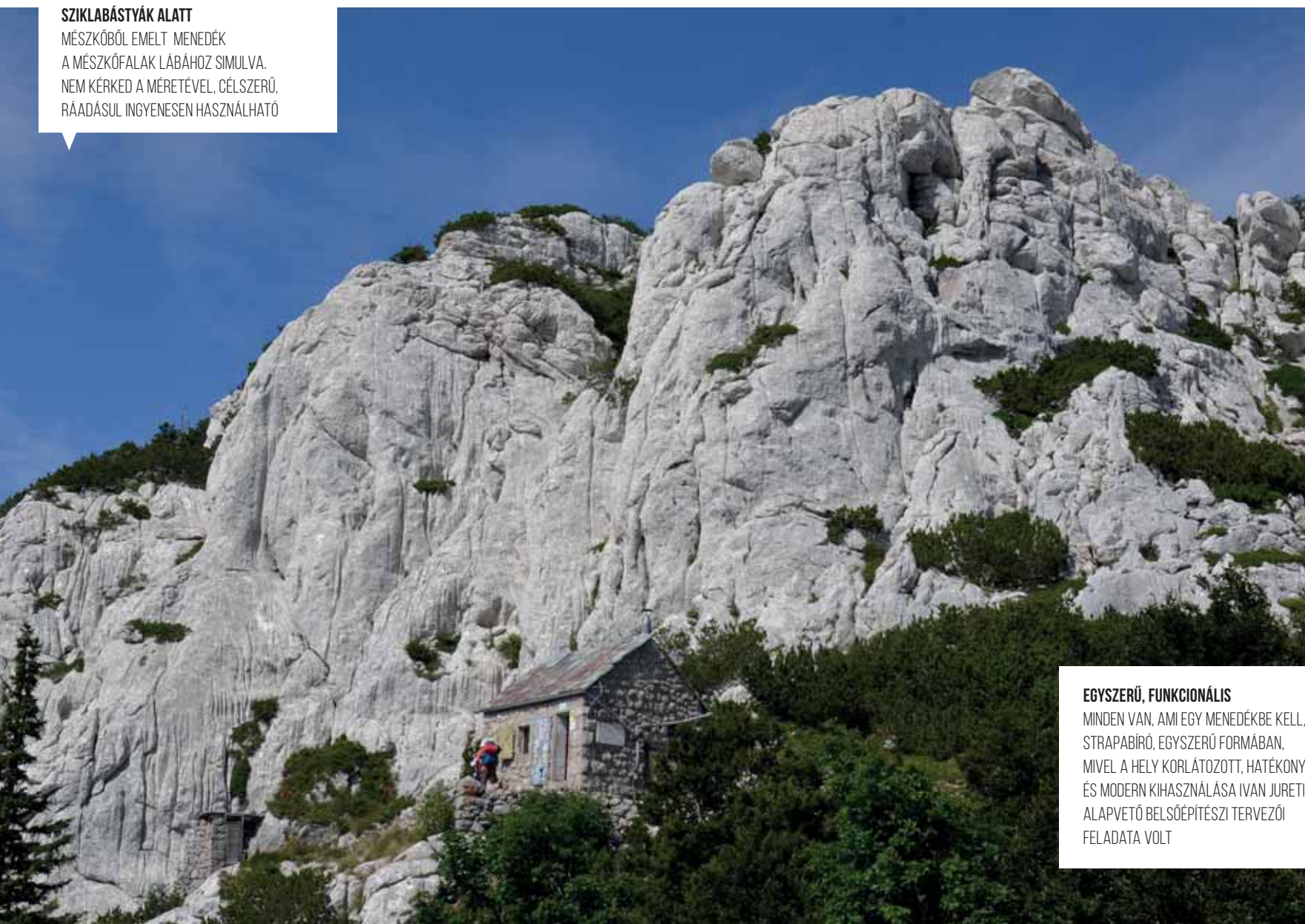
virágos rétekre fut ki. Aki szereti a málnát, itt a helye! Augusztus közepén megehetetlenül sok van belőle az erdők nyiladékaiban és a karmezők árkaiban!

Kora délután érünk az igazi, hegyi szellemű menedékházhoz: egész évben nyitott, ingyenes, 8-10 ember tud benne aludni a hálósákjában. A tetőről gyűjtött vizet egy, a házban található cisz-

ternába vezetik, ahonnan vödörrel emelhető ki. Mivel drága kincs – tabletás tisztítás után –, csak ivásra és főzésre szabad használni. Épp nincs is sok belőle. Számolni kell vele, hogy az idény végére kifogyhat. A terasz és a ház melletti kőből épült mellékhelyiség a fenyőkkel csipkézett, mély karsztvölgyek feletti magas minőségű naplemente szemlélőhelye.

SZIKLABÁSTYÁK ALATT

MÉSZKŐBŐL EMELT MENEDÉK
A MÉSZKÓFALAK LÁBÁHOZ SIMULVA,
NEM KÉRKED A MÉRETÉVEL, CÉLSZERŰ,
RÁADÁSUL INGYENESEN HASZNÁLHATÓ

EGYSZERŰ, FUNKCIONÁLIS

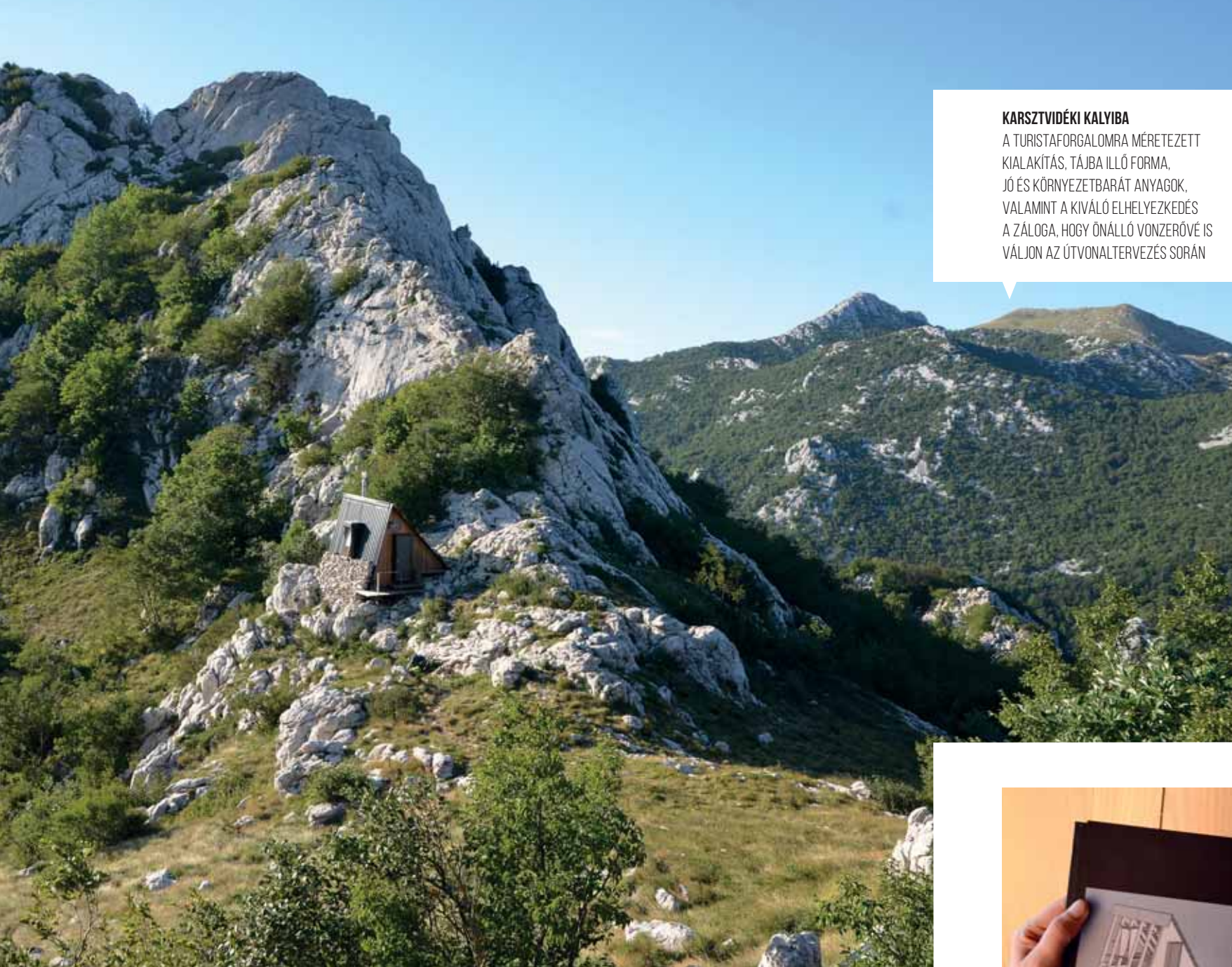
MINDEN VAN, AMI EGY MENEDÉKBE KELL, STRAPABÍRÓ, EGYSZERŰ FORMÁBAN, MIVEL A HELY KORLÁTOZOTT, HATÉKONY ÉS MODERN KIHASZNÁLÁSA IVAN JURETIĆ ALAPVETŐ BELSŐÉPÍTÉSZI TERVEZŐI FELADATA VOLT

MELLÉKHELYISÉG

– NEM MELLEKESEN KIVÁLÓ PANORÁMÁVAL JUTALMAZZA AZ ELMÉLKEDNI (IS) ÉRKEZŐKET. A MINDIG SÜRGETŐ ODAÚT NYAKTÖRŐJELLEGÉT ITT IS ÉPÍTETT ÖSVÉNY ENYHÍTI

KARSZTVIDÉKI KALYIBA

A TURISTAFORGALOMRA MÉRETEZETT KIALAKÍTÁS, TÁJBA ILLŐ FORMA, JÓ ÉS KÖRNYEZETBARÁT ANYAGOK, VALAMINT A KIVÁLÓ ELHELYEZKEDÉS A ZÁLOGA, HOGY ÖNÁLLÓ VONZERŐVÉ IS VÁLJON AZ ÚTVONALTERVEZÉS SORÁN

MAGASHEGYI ALBUM

MENEDÉKHÁZ-ÉPÜLÉSI KÉPREGÉNY IS TARTOZIK A HÁZHOZ. BÁR AZ ÉPÜLET NEM NAGY, ITT, MINDENTŐL JÓ MESSZE, KOMOLY SZERVEZÉST IGÉNYELT AZ ÉPÍTKEZÉS. MINDEZT LÁTVA, A BERENDEZÉSÉRE IS FOKOZOTTAN ÜGYELÜNK

MELEG BELTÉR

NEM SAUNA, HANEM A KÍVÜLRŐL-BELÜLRŐL IVAN JURETIĆ TERVEZTE MENEDÉK HÍVOGATÓ BELSŐJE. OTTHONOS, FELHASZNÁLÓBARÁT, ELLENÁLLÓ

ZDRILO-MENEDÉKHÁZ

50 km-rel délebbre, a Baške Oštarije nevű, egyszerű hegyi turistaszállótól az Ivan Juretić tervezte, 1040 méteren található, 2016-ban épített menedékházhoz túrázunk. Mivel délebbre vagyunk, a terep is szárazabb. Itt a bükkösök már kicsit ritkásabbak, gyakran foltokat alkotnak, de azért sokat lehet árnyékban haladni.

A ház két nagy töbör közötti gerincen ül. A kompakt és szép tervezés bagatellje. Hivatalosan tán 6 ember aludhat a belül faborítású, praktikus padból ágyvá origamizható bútorokkal, kályhával, napelemes szivattyúval, mosogatóval és LED-világítással felszerelt házikóban. Ez is egész évben nyitva, ingyenes

és a tenger felé néz. Egyetlen szépséghibája, hogy a mellék-helyiséget a környék tetszőleges távolságban elhelyezkedő bokrai képezik. A ház felett található az 1165 méteres Ždrilski Kuk, amire 20 perces mászással lehet feljutni, és ezt érdemes a naplementéhez igazítani.

MAXIMÁLIS KÍGYÓZÁS

KÍGYÓKBAN ÉS SKORPIÓKBAN NINCSEK HIÁNY A BIOKOVÓBAN (SEM), DE ITT JÁRMŰVEL IS MAGASRA JUTHATUNK – EGY VAD SZERPENTINAUTÓZÁS ÁRÁN. A GYALOGTÚRÁZÁS IS KIHÍVÁSOKKAL TELI: A FENNSÍKOT SZINTE TELJESEN BETERÍTIK A VÍZNYELŐK, A KIRÁNDULÁSOK FŐKÉNT EZEK PEREMÉN VÉZETNEK

TONI ROSO-MENEDÉKHÁZ

Ezután a Makarskai Riviéra fölél 1000 méternél is nagyobb falakkal tornyosuló, a tetőrészen víznyelőkkel szélsőségesen átluggatott Biokovo-hegység 1370 méteren fekvő menedékébe igyekszünk.

A tengerpartról egészen a legmagasabb csúcsig, az 1762 m-es Sveti Jureig egy nevezetes, ám gyenge idegzetűeknek nem ajánlott, egy autó széles (ezért rendszeres kitérőkkel tarkított, azonban alkalmanként tolatást igénylő), hajtókanyarokkal bőségesen ellátott autópályát vezet fel. Szakadékok szélén, töbörök között, sziklafalak oldalában haladunk, először autóval, aztán gyalog. A töbrök aljában valaha kemény munkával épített, mostanra gyakran gyo-

mosodó veteményeskertek mutatják, hogyan próbálták az itt élők az idők folyamán megélni e vízszegény, zord terepen.

A menedék a Makarskái hegyfal lezszakadó, 1300 méteres hegyfal peremén ül. Mivel a tengerpartról a kiváló kilátás miatt komoly a látogatottsága, itt napközben a helyi hegymászóklub által delegált felvigyázó őröködik (a hegyimentők által „öngyilkos cseheknek” nevezett embertípus nagyarányú előfordulása miatt, hiszen meglepően sokan jönnek szandálban, strandfelszerelésben magashegyi körülmények közé...). Összességében 100 kunát kell fizetni a házban alvásért: cserébe felszerelt konyha vár gázzal és vízzel. Sok

a hely, tán 30 ember is megszállhat, igazi, öreg menedékház, megfelelő hangulattal. Aki pedig a millió csillagos, nagy teraszon akar aludni, alatt a tengerrel, annak nem kell fizetnie.

A Via Dinarica és a hegyi szolidaritást idéző menedékházai nagy felfedezésnek bizonyultak. Az északi rész Magyarországról pár óra alatt elérhető, nyáron hihetetlenül jó az időjárása, a természet pedig szépen megőrzött.

GULYÁS ATTILA
NEUROBIOLÓGUS
KRAVALIK ZSUZSA
SZOCIOLÓGUS,
VÁROSKUTATÓ

KATASZTRÓFA

Figyelemfelkeltő címet bárki adhat.
A tényekért nyisd meg a hvg360.hu-t!

Bevezető ár: 360 Ft/hó
www.hvg360.hu

GYÓGNÖVÉNYEK, RECEPTEK ÉS TERÁPIÁK

Hogyan készülnek a krémek, szirupok és tinktúrák?

Mely illóolajok és gyógynövények szépítik a bőrt és a haját?

Milyen módszerekkel enyhíthetjük a stressz tüneteit?

